

FATIGABILITATEA ÎN BOLILE CRONICE ALE FICATULUI

Laura Gheață

Conducător științific: Svetlana Țurcan

Disciplina de gastroenterologie, USMF „Nicolae Testemițanu”

Introducere. Fatigabilitatea este cel mai caracteristic simptom al afecțiunilor hepatice, descris ca letargie, slăbiciune, apatie, somnolență, lipsă de energie și motivație. **Scopul lucrării.** Analiza factorilor etiopatogenetici, a particularităților clinice, paraclinice și evolutive ale fatigabilității din cadrul bolilor hepatice cronice. **Material și metode.** Studiu complex și multilateral în baza analizei literaturii de specialitate din ultimii 10 ani, identificate în cadrul Bibliotecii Științifice Medicale ale USMF „Nicolae Testemițanu” și în resursele bibliotecilor electronice Medline, PubMed, Google Academic. **Rezultate.** Fatigabilitatea se clasifică în: periferică, atribuită disfuncțiilor neuromusculare și metabolice, manifestată prin slăbiciuni musculare în stadiile tardive ale bolilor hepatice cronice; și centrală, dominând întreaga evoluție a bolii, caracterizată de tulburări ale comportamentului motivațional și a echilibrului efort-recompensă, rezultate din dereglările de la nivelul ganglionilor bazali. Patogenetic se disting 3 paterne: dereglări în sistemele de neurotransmisie dopamin și serotoninergic; dezechilibru imun cu implicarea citokinelor IL-1 β , IL-6, TNF- α și celulelor imune; tulburări microbiomului intestinal cu creșterea nivelului de endotoxine. Fatigabilitatea nu corelează cu activitatea și stadiul bolii hepatice, tratamentul etiologic dovedit ineficient. Direcții de bază al tratamentului: antidepresivele, agenți anti-TNF- α , S-adenosilmethionina. Pro-/pre-biotice poate fi o opțiune terapeutică. **Concluzii.** Fatigabilitatea centrală este simptomul major în bolile hepatice, nu corelează cu activitatea patologiei de bază, nu răspunde la tratamentul etiologic, manifestând un impact negativ semnificativ asupra calității vieții. **Cuvinte-cheie:** Fatigabilitate, boli cronice ale ficatului.

FATIGUE IN CHRONIC LIVER DISEASE

Laura Gheață

Scientific adviser: Svetlana Țurcan

Gastroenterology Discipline, Nicolae Testemițanu University

Background. Fatigue is the most characteristic symptom of liver disease, described as lethargy, weakness, apathy, sleepiness, lack of energy and motivation. **Objective of the study.** Analysis of etiopathogenetic factors, clinical, paraclinical and evolutionary features of fatigue in chronic liver diseases. **Material and methods.** Complex and multilateral study based on the analysis of the specialized literature from the last 10 years, identified within the Medical Scientific Library of USMF „Nicolae Testemițanu” and in the resources of electronic libraries Medline, PubMed, Google Academic. **Results.** Fatigue is classified as: peripheral, attributed to neuromuscular and metabolic dysfunctions, manifested by muscle weakness in the late stages of chronic liver diseases (CLD); and central, dominating the entire evolution of CLD, characterized by disorders of motivational and reward-guided behavior, resulted from disturbances from basal ganglia level. Pathogenetically, 3 patterns are distinguished: dopamine-serotonergic neurotransmission systems disturbances; immune imbalance with the involvement of cytokines IL-1 β , IL-6, TNF- α and immune cells; intestinal microbiome disturbances with increased endotoxins levels. Fatigue does not correlate with the activity and stage of liver disease, the etiological treatment proved ineffective. Basic directions of treatment are antidepressants, anti-TNF- α , S-adenosylmethionine. Pro-/pre-biotics may be a therapeutic option. **Conclusion.** Central fatigue is the major symptom in CLD, it does not correlate with the underlying pathology and does not respond to etiological treatment, showing a significant negative impact on the quality of life. **Keywords:** Fatigue, chronic liver diseases.